

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์	การแนะแนวชีวิตผ่านนัยเปรียบเทียบของพระพุทธเจ้าในนิทานชาดก	
ผู้เขียน	พระมนตรี อินดา	
ปริญญา	ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)	
คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ ดร. ศิวรักษ์ ศิวารมย์	ประธานกรรมการ
	อาจารย์สามารถ ศรีจ้านงค์	กรรมการ

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแนะแนวชีวิตผ่านนัยเปรียบเทียบของพระพุทธเจ้าในนิทานชาดก ซึ่งเป็นการวิจัยแบบเชิงคุณภาพ โดยศึกษาข้อมูลพระสูตรและอรรถกถาแปล ขุททกนิกาย ชาดก ฉบับมหามกุฏราชวิทยาลัยในพระบรมราชูปถัมภ์ พิมพ์เนื่องในวโรกาสครบ 200 ปี แห่งพระราชวงศ์จักรี กรุงรัตน โกสินทร์ พุทธศักราช 2525 (ฉบับปรับปรุง พุทธศักราช 2536) เล่มที่ 55 - 57 จำนวน 250 ชาดก ทำการศึกษาด้วยทรวรรวมในประเด็นเนื้อเรื่อง การสะท้อนคตินัยเปรียบเทียบ และข้อคิด จากนั้นจึงนำมาวิเคราะห์เนื้อหาภายใต้กรอบพื้นฐานการแนะแนวชีวิต และภายใต้แนวคิดเรื่องพุทธปรัชญา ปรัชญาการแนะแนว

จากผลการวิจัยพบว่า การแนะแนวชีวิตของพระพุทธเจ้านั้นทรงใช้หลักพุทธปรัชญาในการแนะแนวแก่บุคคลทั้งหลาย ทรงแนะแนวให้บุคคลได้เรียนรู้และเข้าใจในกฎของไตรลักษณ์ ซึ่งเป็นสัจธรรมแก่นแท้ของชีวิต ทั้งยังทรงชี้แนะแนวทางในการดำเนินชีวิตตามหลักธรรมเพื่อให้บุคคลได้พบกับความสุขที่แท้จริง และหลุดพ้นจากความทุกข์ทั้งปวงด้วยการให้บุคคลปฏิบัติตามหลักอริยมรรคมีองค์แปด อันเป็นแนวทางประเสริฐในการนำไปสู่เป้าหมายสูงสุดของชีวิต คือ การบรรลุพระนิพพาน นอกจากนี้ยังทรงแนะแนวชีวิตภายใต้หลักการและปรัชญาของการแนะแนว คือ ทรงให้การแนะแนวแก่บุคคลทุกชนชั้นวรรณะ ให้บุคคลได้ตัดสินใจด้วยตนเอง และยอมรับตนเองตามความเป็นจริง ทรงคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เห็นคุณค่าและเชื่อว่าบุคคลทุกคนมีความสามารถที่จะพัฒนาตนเองถึงขีดสูงสุดได้

การแนะแนวชีวิตของพระพุทธองค์นั้นทรงใช้นิทานชาดกที่มีเนื้อหานัยเปรียบ ตรัสสอน แก่บุคคลให้เกิดความเข้าใจในลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นต้นเหตุของปัญหา เพื่อต้องการ ให้บุคคลที่เผชิญกับปัญหาสามารถที่จะยอมรับและเข้าใจกับปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งเนื้อหานิทานชาดก นั้นมีลักษณะตัวละครที่มีความแตกต่างกัน มีความขัดแย้งกันภายในเรื่อง บุคคลที่ฟังสามารถที่จะ เข้าใจและรับรู้ได้ว่าสิ่งที่พระพุทธองค์ตรัสสอนนั้นต้องการให้บุคคลเรียนรู้และรับรู้เรื่องใด โดยตัว ละครจะแทนสิ่งที่พระพุทธองค์ต้องการสื่อให้บุคคลได้รับรู้ เช่น พระราชา แทน ปัญญา ยักษ์ แทน ความอยาก เป็นต้น เพื่อให้บุคคลเกิดความเพลิดเพลินและมีความเข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้เนื้อหานัย เปรียบในนิทานชาดกยังส่งเสริมให้บุคคลเกิดทักษะชีวิต 3 ด้าน ได้แก่ ทักษะด้านการคิด ทักษะ ด้านการเผชิญทางอารมณ์ และทักษะด้านสังคม ซึ่งเป็นทักษะชีวิตที่บุคคลจะต้องรู้จักปรับตัวและ ควบคุมอารมณ์ของตนเอง พร้อมทั้งเรียนรู้ในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างปกติสุข

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Thesis Title	Buddha's Life Guidance Through Metaphor of <i>Jataka</i> Tales	
Author	Phra Montri Inta	
Degree	Master of Education (Education Psychology and Guidance)	
Thesis Advisory Committee	Assoc. Prof. Siwarak Siwarom	Chairperson
	Lect. Samart Srijumnong	Member

Abstract

The thesis was to study the Buddha's life guidance through metaphor in *Jataka* tales. It was a qualitative research basing on 250 tales appeared in volumes 55-57 of Khuddakanikaya section of Tipitaka - the version translated into Thai by Maha Makut Royal Monk College, 1993 edition. The *Jataka* tales were studied in order to gather the main concepts, reflections, metaphors and lessons drawn out from the text to guide the analysis within the framework of life guidance under Buddhist and guidance philosophies. It was found that the Lord Buddha had used the Buddhist philosophy in guiding the people. He guided the individuals to learn and understand the rule of the Three Characteristics which is the quintessence of Life. The Lord Buddha guided way of maintaining life through Dhamma for the individuals to achieve the true happiness and freed from all types of sufferings or *dukkha* through the Eightfold Path to reach the ultimate goal of life - the *Nirvana*. Moreover, he guided life under the guidance principles and philosophy by which individuals of all walks life could decide by themselves and accept real self. He based his guidance on the individual difference principle and believed that each of them was capable of developing his/herself to the highest peak. In his life guidance process, the Lord Buddha had used the *Jataka* tales which contained metaphors to enhance the people's understanding on nature of each individual behavior that was the main cause of the problem to encourage them to face the problem, recognize, and understand it. In *Jataka* tales, there were many different types of characters who had conflicting roles. Through the Lord Buddha's teaching, the audiences could understand and recognize what he had wished them to recognize and learn. The characters were created to signify the object of his teaching such as the king represented intelligence, the giant represented greed, for example. The people had fun and easily learn. Besides, the *Jataka* metaphor had enhanced 3 life skills, namely, thinking skill, emotional coping skill, and social skill all of which people could use to control their own emotion and learn to happily co-exist with the others.